

De Flapút

Doarpskrante fan Jelsum-Koarnjum
Hjerstmoanne **Septimber 2020**

Tunmanswente

Martenawei 2
9056 PE Koarnjum
Tel. 058 - 257 21 90
Mob. 06 - 127 434 36
www.tunmanswente.nl
informatie@tunmanswente.nl

- Bêd & Brochje
- Groepsrestaurant
- Theetuin
- StreekproductenWinkel
- Toeristisch Informatiepunt
- Kweektuin groenten, kruiden en bollen
- Leerplek voor studenten Nordwin College & Friesland College

WOUDSTRA

**BORGERS - IRENES
BILDSTAR**

Menno van Coehoornwei 27, Britsum, tel. 058 - 257 1670

kalsbeek
Stiens

It Noarderfjild 13-15
9051 BM STIENS

T: 058-2572952
E: info@autoschadekalsbeek.nl
W: www.absautoherstel.nl

Wij herstellen uw autoschade
vakkundig en snel.

- Contractreparateur voor alle verzekeringsmaatschappijen
- Haal- en brengservice
- Gratis vervangend vervoer *
- 4 jaar Bovag Garantie
- Autoruit herstel- en vervangen

* Vraag naar de uitzonderingen.

TIS - Stiens

Technische Installatie Service

Tel. 085 - 2084 160 www.tis-stiens.nl

🔥 Duurzame Techniek

🔥 Sanitair

🔥 Verwarming

🔥 Water

🔥 Zink / Dakwerken

Fan de Redaksje

Beste lezers,

De zomer loopt alweer bijna op z'n eind. We hopen dat iedereen heeft kunnen genieten van een mooie tijd.

Inmiddels zijn we allemaal min of meer gewend aan de anderhalve-meter maatschappij en kunnen we dit steeds beter toepassen in ons leven. Om ons heen merken we aan alles dat het nieuwe seizoen is gestart. De scholen zijn weer begonnen en ook proberen de verenigingen en ondernemers 'het normale leven' steeds meer op te pakken. Het is fijn dat er weer wordt gestart met kleine concerten, tentoonstellingen en voorstellingen.

In De Flapút die voor u ligt is daar van alles over te lezen.

De Redaksje

Hooien bij de Martenastate
Foto: Bob de Boer

Doarpsbelang

Heeft u vragen of ideeën?
Mail ons!

Het bestuur Doarpsbelang Jelsum Koarnjum:

Jaap Keizer

Janna Prosé

Germ de Jong

Sandra van der Meer

Roel Hooijenga

voorzitter

secretaris

penningmeester

algemeen lid

algemeen lid

Algemeen e-mailadres Doarpsbelang Jelsum-Koarnjum:

dorpsbelang@jelsumkoarnjum.nl

Website: **<http://jelsumkoarnjum.nl>**

Wist u dat...

- ♦ We een prachtige nieuwe website hebben gekregen...
- ♦ De website: <http://jelsumkoarnjum.nl> is...
- ♦ Ook de speeltuin in Koarnjum geheel vernieuwd is...
- ♦ De nieuwe naam van de speeltuin It Berneslûske is...
- ♦ We honden heel leuk vinden maar liever niet in de speeltuin zien...
- ♦ Dit alles om de speeltuin schoon te houden voor onze kinderen...

Onder voorbehoud van de corona ontwikkelingen de volgende
Jaarvergadering plaatsvindt op donderdag 26 november 2020...

Wel en Wee

Doarpsbelang Jelsum-Koarnjum buurtcontacten Wel en Wee

Heeft u een Wel en Wee weetje? Geef ze aan ons door! Hieronder ziet u een overzicht van de straten, namen en telefoonnummers aan wie u ze kunt doorgeven. Wij zorgen voor een mooie kaart of een bloemetje bij bijvoorbeeld:

25/50 jarig huwelijk, geboortes, nieuwe bewoners,
langdurig zieken, overlijden

Alvast onze dank hiervoor!
Sandra van der Meer

Jelsum

Titus Sinnema: 058- 2574388: Skierhústerwei tot 8 (Groenteboer)/
Boarnsylsterwei/Brédyk te Jelsum/Piter Rindertsreedsje, It Paradys

Sandra van der Meer: 06-52125444: Aldlânsdyk t/m 12/
Skierhústerwei t/m groentehal/Op 'e Terp/Dekemawei 1 t/m 7/
Hoatse de Jongstrjitte

Jaap Keizer 058-2571319: Aldlânsdyk vanaf nr 7 (Heslinga) t/m
Dokkumer Trekwei

Marten Reen: 058-2574580 Finsterbuorren/Langhústerdyk/
Haskedyk/Dekemawei 2 t/m Teun Kuipers

Anneke Kuipers-Brouwer 058-2661399 Tsjessingawei (nr 6)

Koarnjum

Auke Rijpstra 06-83795568: Martenawei/Bokkesteeg/Tsjerkepaed

Baukje van den Burg 058-2574282: de Wier/Swarte Singel
(Martenastate)/Aldlânsdyk

Germ de Jong: 058 2572968: David van Goirlestrjitte(16)/
Helmbloomstrjitte/Wylde Tulpstrjitte

Geert Beeksma (12) 058- 2574668: Holwortelstrjitte

Grieteloek Kingma 058-2574330: Longkrûdstrjitte(6)/
Giele Anemoanstrjitte

Wietske Ketellapper 058-2571278: Skeltedyk/Nijlânsdyk/Bredyk

MENEER & MEVROUW HOEKSTRA

Langebuorren 29 • 9051 BE Stiens • 058-2572005
WWW.HOEKSTRASTIENS.NL

Openingstijden:

Maandag: Gesloten
Dinsdag: 9:00 - 13:30
19:00 - 21:30
Woensdag: 9:00 - 13:30
Donderdag: 9:00 - 13:30
19:00 - 21:30
Vrijdag: 9:00 - 17:30
Zaterdag: 8:30 - 13:30
Zondag: Gesloten

Contactgegevens:

Jh van aismawei 18a
9045 PJ Bitgummole

T. 058 253 22 90

M. 06 37 32 34 97

E. christahairstyling@gmail.com

www.christa-hairstylist.nl

BIOMELKTAP

BIOLOGISCHE MELK EN VLEES

**24 / 7 Verse boerderij melk tappan
Ook luxe vleespakketten**

Aldlânsdyk 20, Jelsum

06-44852207

Webshop: www.biomelktap.nl

Marten Reen

Interieurbouw
en klein onderhoud

Finsterbuorren 17, Jelsum

(058) 257 4580 / 06 171 488 48

Meubels op maat!

De vier troeven van Haijma Stiens

Langebuorren 16-18, Stiens • Tel. 058 257 42 00 • www.hajma.stiens.nl • www.facebook.com/Hajma

Tankbetsjûging

Lâns dizze wei wolle wy eltsenien tanksizze
foar alle bliken fan meilibjen nei it ferstjerren fan
myn man, onze pappa en grutske pake

Beeke Beeksma

Griet Beeksma-Schotanus, bern en pakesizzers

Koarnjum, augustus 2020

Beste doarpsgenoaten,

Lâns dizze wei wolle wy elkenien betankje foar it
meilibjen yn hokker foarm dan ek wilens en nei it
ferstjerren fan myn man, ûs heit en pake.

Dhr. Fokke Velsma

Us mem hat no in oar eigen plekje yn Nij Statelân te
Menaam.

Har adres is: Mefr. E. Velsma-Plantinga
Nijlan 221
9036 KN Menaam
til: 0518-420264

Groetnis,
Engkjen en de bern

Koarnjumer lytse biebb

Het concept van een 'Lytse Biebb' is inmiddels wel bekend. Je kunt er boeken achter laten of meenemen, zonder dat het wat kost. Heb je het boek uit? Hou m, geef m door of zet het terug in de Lytse Biebb. En ook je eigen boeken waarvan je weet dat je het toch niet nog een keer gaat lezen zijn er welkom.

Sinds 21 juli 2020, hebben we een eigen Lytse Biebb in onze tuin staan, op de Martenawei 57 in Koarnjum, tussen Stiens en Leeuwarden. Neus er gerust eens in rond!

De Lytse Biebb zou al veel eerder staan, in oktober 2017 hebben we de niet meer koelende horeca-koelkast die we hier voor gebruiken al opgehaald bij Dick Tijken, maar door privé-omstandigheden waren we helaas niet eerder in staat hem neer te zetten. Ik ben blij dat hij nu staat en hoop dat er veel gebruik van gemaakt gaat worden!

Alex Miedema

GITAARLES

KRIJG LES VAN EEN GEDIPLOMEERDE, PROFESSIONELE GITARIST IN DE MUZIEKSTIJL DIE JIJ WILT!
BLUES, ROCK, POP, JAZZ, COUNTRY, FUNK, FUSION, LATIN OF KLASSIEK.

GREATLAKEMUSIC.NL/
GITAARLES.HTML

WAAR?
1. ST. VITUSHUS, STIENS
2. ALDOLANSOYK, JELSUM

BEL. APP OF MAIL VOOR
EEN PROEFLES!
T 06 20 49 72 67
INFO@GREATLAKEMUSIC.NL

AUTOBEDRIJF OVEREINDER

APK

Onderhoud

Reparatie

3D Uitlijnen

Aircoservice

Kentekenloket

Seerob 2, Stiens | Tel. 058 - 257 3740 | info@overeinder.nl

OVEREINDER.NL

ROORDA

- * Kraanverhuur
 - * Grondwerken
 - * Straatwerken
 - * Rioleringswerken
 - * Bestratingsmaterialen
- voor particulieren en bedrijf

Stienzer Hegedyk 15 Stiens

Tel. 058 - 257 47 36 b.g.g. Tel. 06-5133 1181 Fax. 058 - 257 4944

Bredyk 17
9057 RB Jelsum

WOK Paradys

058-2573366

058-2575579

www.wokparadijs.com

A

- Babi Pangang
- 2 Soorten Stooftvlees
- Tjap Tjoy
- 10 Mini Loempia's
- Nasi of Bami

Happy Menu A of B
(AFHALEN)

(Voor 3/4 Personen € 23,50)

B

- Babi Pangang
- Cha Sieuw
- Foe Yong Hai
- Pangsit Goreng
- Nasi of Bami

Alle gemak onder één dak

f
TexacoNijlân

TEXACO
Service Station & Car Wash
Nijlân
Jelsum

ikwasinJelsum.nl

Bredyk 19 • 9057 RB JELSUM • T: 058-257 2531 • info@texaco-nijlan.nl

Mondzorg Stiens

Jouw mondhygiënist voor
Stiens en omstreken.

Ruime ervaring

Angstbegeleiding

Jeugd tot 18 jaar gratis

Vergoeding vanuit uw
tandartskostenverzekering

Afspraken ook op avond en
zaterdagen

Parkeren voor de deur

Corrie Dijkstra Mondhygiënist

Nije Poarte 21, 9051MA Stiens
Tel: 0621592951

Nieuwe mensen gezocht

Beste Feestvrienden,

Helaas kon het feest dit jaar niet doorgaan en hadden wij het wat rustiger dan anders. Inmiddels zijn we al weer bezig met de dorpsfeesten voor komende jaren. Marjon en Jeroen gaan na vele jaren dienst het bestuur helaas verlaten, maar gelukkig hebben we ons kunnen versterken met Bauke Beert Keizer. Om ons bestuur compleet te maken zoeken we nog wel 1 tot 2 leden zodat we genoeg mankracht hebben om de komende dorpsfeesten te organiseren. Zonder deze versterking wordt het lastig om dit te blijven doen en kan het jaarlijkse dorpsfeest in deze vorm niet blijven bestaan.

Dus woon je in Jelsum of Koarnjum, ben je 18+, hou je wel van een feestje en lijkt het je leuk om met ons het dorpsfeest te organiseren? Sluit je dan aan bij het feestbestuur!

Lijkt je dit wel wat? Stuur ons dan even een berichtje via facebook of via 06 445 886 59 of kom een drankje halen bij een van de bestuursleden.

Het Feestbestjoer,

Marleen Engbrengenhof	06 21324965
Marrit Hovenga	06 25531418
Andries van der Werff	06 11899288
Bauke Beert Keizer	06 45012741
Rutger Bijlsma	06 44588659

"Keunst @ Koarnjum"

Tijdens deze zomerperiode is het kleinste huiskamertheater van noordwest Friesland De Wier in Koarnjum geopend voor liefhebbers van schilderkunst en fotografie: gastvrouw van dit theater Annigje Dijkstra (schilderijen), gastheer Martinus Meindertsma (schilderijen) en initiatiefnemer van het minitheater Bob de Boer (fotografie) hebben een overzichtstentoonstelling ingericht die de zomerperiode te zien is.

Deze intieme expositie laat op een bijzondere manier de diverse creaties en technieken zien op doek en aluminium van deze drie deelnemers.

Staat het grote bord uitnodigend op de oprit aan De Wier 5 dan bent u van harte welkom om eens om het hoekje te komen kijken. Komt u van ver of wilt u een afspraak maken ... bel of mail even voor de zekerheid:

tel. 06-54763154 - mail bobdeboer@pinupsanddowns.com

"Keunst @ Koarnjum" is te bezichtigen vanaf eind augustus.

In september start het theater overigens weer met zijn activiteiten in de Nicolaaskerk aan De Wier 7 in Koarnjum, uiteraard rekening houdende met 'de 1,5 meter maatschappij'.

Locatie:

Keunst @ Koarnjum@

Huiskamertheater De Wier

De Wier 5

9056 PM Koarnjum

**Concerts
& More
@
De Wier**

**De Wier 5
9056 PM
Kaarnduin**

Primera

Primera van den Berg

Mr. P.J. Troelstraweg 15
8916 AA Leeuwarden
Tel: 058-2123553

Openingstijden: Maandag t/m vrijdag van 8.00 tot 18.00 uur
Zaterdag van 8.00 tot 17.00 uur

*De gemakkelijke winkel voor
wenskaarten, kansspelen, tabak en tijdschriften*

[www.zonwering\(aanhuis.nl\)](http://www.zonwering(aanhuis.nl))

Dé showroom aan huis!

Bel GRATIS
0800 aan huis
226 4847

**Zonneschermen
Screens
Rolluiken
Markiezen
Rolgordijnen
Jaloezieën**

Middelsee

Assurantiën & Hypotheken

Wylstrjitte 2
9051 AX Stiens
Tel. 058- 257 4411

info@middelsee-assurantiën.nl
www.middelsee-assurantiën.nl

Collectanten gezocht

Van 16 t/m 21 november 2020 vindt de landelijke huis-aan-huiscollecte van het Nationaal MS Fonds plaats. We zijn hard op zoek naar collectanten in de gemeente Koarnjum, Jelsum(LEEUWARDERADEEL).

Help jij ons in de strijd tegen multiple sclerose (MS)?

MS is de meest invaliderende ziekte onder jonge mensen. Het is een ziekte van het centrale zenuwstelsel. Doordat er iets mis is in het afweersysteem, wordt de laag om de zenuwen aangevallen en beschadigd. Hierdoor komen signalen van en naar de hersenen niet (goed) door, waardoor verlamings- en uitvalsverschijnselen optreden. In Nederland hebben 17.000 mensen MS en elk jaar komen hier zo'n 1.000 mensen bij. De eerste symptomen treden meestal op tussen het 20^e en 40^e levensjaar.

Onderzoek hard nodig

Er is nog geen oplossing voor MS. Onderzoekers weten niet hoe MS ontstaat en hoe de ziekte te genezen is. Onderzoek is daarom hard nodig. Nationaal MS Fonds investeert de opbrengst uit de MS collecte in innovatieve onderzoeken naar MS.

Word collectant

Help jij mee? Het coronavirus heeft grote impact, ook op het Nationaal MS Fonds. Door de maatregelen hebben we onze fondsenwerende evenementen moeten uitstellen of afgelasten. Hierdoor lopen wij inkomsten mis. MS staat helaas niet stil. Onderzoek naar MS en onze strijd tegen MS moet doorgaan.

Word collectant en haal geld op voor onderzoek naar MS. Collecteren is niet moeilijk en kost maar twee uur van je tijd. En het is nog leuk ook.

Meer informatie of aanmelden: www.nationaalmsfonds.nl/collecteren

Nico & Aeltsje de Groot *De Echte Bakker*

It Achterbosk 5
9051 CS Stiens
till. 058-2571341

Rûke, sjen en priuwe,
genietsje bij Nico en Aeltsje!

*Twijfelt u aan de scherpste van uw ogen,
kom dan eens langs bij:*

- * vakkundige oogmeting
- * oogdrukmeting
- * alle soorten contactlenzen
(gratis proefperiode !)
- * advies en begeleiding laserbehandelingen

www.vellingaoptiek.nl

Vellinga^{PTIEK}

Vellinga Optiek, Naauw 13,
8911 HW Leeuwarden
tel. 058 - 2162124

verbouw • nieuwbouw • renovatie

uw allround stukadoorsbedrijf

A. Bijlsma

Stukadoorsbedrijf

Stiens, Tel. 06 57 39 56 70, info@abijlsma.nl
www.abijlsma.nl

Traditioneel stukadoorswerk
Decoratieve wandafwerking • Schilderwerk

Garage- en opritverkoop Koarnjum

Datum Zaterdag 3 oktober 2020
Tijdstip 09.30 – 15.00 uur

Het lijkt ons leuk de zomerperiode af te sluiten met een garage- en opritverkoop in Koarnjum.

In april 2019 is de garage- en opritverkoop een groot succes geweest; we hopen ook nu op veel deelnemers.

Opgeven voor 14 september 2020 bij:

Antje Zwiers 058 – 257 3254
Email antjeharm@icloud.com

Afke Veenstra 058 - 289 7315
Email aejveenstra@gmail.com

Bij minder dan 10 deelnemers gaat de verkoop niet door!

Schilderen van de
St. Nicolaaskerk te
Koarnjum

Geen brood als ontbijt of lunch maar wat dan wel?
Wat dacht je van je eigen granola, crackers, bananenbrood
of haverkoek maken

Met onze unieke mixen maak je in een handomdraai een
overheerlijk ontbijt of lunch, zonder dat je daarvoor veel
verschillende ingrediënten in huis hoeft te halen.

Ook bij de Túnmanswente te
koop!

www.vandaaganderseten.nl

**WYNSMA
MECHANISATIE**

LEEWARDEN • 058 266 15 55

DeLaval

- Melkmachines
- VrijwilligMelkSysteem
- Voersystemen

Yoga Studio

- Yoga groepslessen voor kinderen
- Yogales voor 't bijzondere kind (via pgb)
- Yoga groepslessen voor volwassenen

Celesta Dijkstra, 06 - 223 941 07
nieuwe locatie yogalessen: Harlingersingel 11, Leeuwarden
www.skierhus.nl, info@skierhus.nl

Pakhûs Solo

Beste muziekliefhebber,

Eind mei stuurden we jullie ons 8ste Nieuwsbulletin, de Partituur, waarin we al een tipje van de sluier oplichtten van het komend concert seizoen, ons eerste lustrum. We hebben het programma inmiddels nagenoeg rond. De beschrijving van de diverse concerten staat inmiddels op de website en reserveren is van nu af mogelijk.

Alle concerten zullen dit seizoen op de zondagmiddag plaats vinden. Afgezien van het eerste concert zullen we dit seizoen te gast zijn bij het mooie kerkje van Finkum/Feinsum dat eigendom is van de Stichting Alde Fryske Tsjerken. In corona opstelling is de capaciteit van dit kerkje vergelijkbaar met die van ons zaaltje in normale tijden.

Aanvankelijk hadden we besloten om dit seizoen geen concerten te organiseren in ons Pakhûs vanwege de beperkte capaciteit ivm de Corona opstelling.

We hebben echter toch besloten om het openingsconcert van ons lustrumseizoen te houden in het Pakhûs. Dit is ten opzichte van eerdere communicatie een extra concert.

Dit concert zal worden verzorgd door harpiste Beate Loonstra die van ons de vrije hand heeft gekregen om een programma samen te stellen. Beate heeft dit jaar een aantal zeer boeiende en spraakmakende muzikale initiatieven genomen op muziekgebied. In de aankondiging van dit concert op de website worden deze initiatieven kort toegelicht.

De capaciteit van ons zaaltje is zeer beperkt in corona opstelling, dus als je dit bijzondere concert wilt bijwonen is het verstandig om snel te reserveren.

Alle informatie is te vinden op: <https://stinze-stiens.nl/agenda/>

Als je het niet aandurft in verband met corona hebben wij daar uiteraard begrip voor.

Desondanks hopen we velen van jullie te mogen begroeten bij de nieuwe concertreeks.

Vriendelijke groet,

Willem en Trudy

**PAKHÛS SOLO CONCERTPROGRAMMA KERK FEINBUM
2020/2021
MUZIEK UIT DE 20STE EN 21STE EEUW**

DIVERSE WERELDPREMIÈRES

informatie en reserveren: <https://www.stinze-stiens.nl/agenda/>

20 september 2020
Beate Loonstra harp

25 oktober 2020
Esra Pehlivanli altviool

29 november 2020
Ere Lievonon klavecimbel

14 februari 2021
James Oesi contrabas

21 maart 2021
Konstantyn Napolov slagwerk

23 april 2021
Frans Vermeerssen wereldpremière
4 composities solo en soundtrack

30 mei 2021
Stefan Gerritsen gitaar
Hollands Collectief zang

De Flapútløper

Wie zijn de bewoners van de Boarnsylsterwei 1 Jelsum?

Wij zijn Jenni de Groot en Anneke Kuiper, leeftijd 57 en 67 jaar. We wonen sinds mei van dit jaar tot ons genoegen in Jelsum en zijn niet geheel onbekend met deze omgeving. Met een tussenstop van 2 jaar in een appartement in het centrum van Leeuwarden, komen we uit deze hoek van de stad Leeuwarden.

Wat doen jullie in het dagelijkse leven?

Wat werken in loondienst betreft, daarover kunnen we kort zijn: we werken beide niet meer. Wél doen we vrijwilligerswerk bij landgoed Martenastate. We werken daar "in het groen", met andere woorden: schoffelen, schoffelen en schoffelen, onkruid verwijderen, maaisel opruimen en eigenlijk alles wat onderhoud vraagt. Totaal zijn we met 17 vrijwilligers, gezellige mensen, die hier allemaal uit de buurt komen. Waar we ons als vrijwilligers altijd op verheugen is de koffiepauze bij Jannie en Isolde aan De Wier in Koarnjum. Vooral op de cake, die gaat erin als koek!

Van welke muziek houden jullie?

Nou, dat is heel divers. Dat varieert van Rowwen Hèze, Christine Pluhar, Enigma, Dire Straits, blues, opera en alles wat er tussenin zit. Van alles wat dus. 'T is natuurlijk ook afhankelijk van je stemming wat er wordt gedraaid.

Welke vorm van lichaamsbeweging is jullie favoriet?

Voor Jenni geldt: hardlopen, fietsen en wandelen, voor mij roeien en fietsen. Wel wat saai zo als we dit lezen.

Welk klusje vinden jullie vreselijk om te doen?

Hmmm, vragen we ons af. Weten we eigenlijk niet.

Wat is jullie favoriete indoor/outdoor activiteit?

Alles outdoor, eigenlijk geen indoor activiteiten. Weer of geen weer, naar buiten gaan we. Geldt ook voor als we met de camper op pad gaan. In die zin hebben we nog een tip: bezoek eens het Landschapspark Duisburg-Nord. Dit is een ongeveer 180 hectare groot terrein waarop industriële cultuur verbonden is met natuur. Het park is aangelegd op een voormalig hoogoventerrein. Zie nrw-vakantie.nl. Advies: fietsen mee!

Als jullie de loterij zouden winnen, wat doe je dan als eerste?

Even bijkomen, geld op de bank zetten en goed nadenken.

Wat is jullie beste moment van de dag/dag van de week/maand van het jaar?

Daar vraag je wat! Wat de 1e 2 betreft weten we het niet, wel de maand van het jaar. Voor ons geldt april en mei. Dan kan de tuin aangepakt, de bloempotten gevuld en een speciaal uitje op hemelvaartsdag: de bloemetjesmarkt en Tuin!

Als jullie een feestje geven, wat voor een dan ook, wat voor feestje zou het zijn en ter gelegenheid waarvan?

Vooropgesteld dat we niet zulke feestnummers zijn, zouden we wel bij een jubileum van het een of 't ander iets organiseren. Iets met familie en vrienden. In ieder geval iets met eten.

Als jullie er voor kunnen kiezen om voor altijd één bepaalde leeftijd te hebben, welke zou dat dan zijn?

Geen voorkeur, absoluut niet.

Wat is jullie favoriete gerecht?

Onze voorkeur ligt bij de Mediterrane keuken. Heerlijk! Voor de liefhebbers: hieronder een recept voor een gevuld Turks brood.

Benodigheden voor 2 personen (ieder een half gevuld Turks brood) of voor 4 personen (ieder een kwart):

1 Turks brood; 1 bakje kastanjechampignons, 1 aubergine, 1 rode ui, 1 courgette, 1 rode paprika, kappertjes, 2 tenen knoflook, zwarte olijven zonder pit (niet te zuinig!), 1 plak feta, 1 zakje geraspte kaas (belegen of extra belegen), 1 blikje gesneden tomaten, gemengde kruiden (w.o. oregano, basilicum en chilivlokken naar behoefte).

Bereidingswijze:

Snij het Turkse brood horizontaal door. Leg de bodem op bakpapier op een ovenrooster op het aanrecht.

Snij de ui in stukjes. Doe deze in een grote koekenpan en bak aan in zonnebloemolie. Snij de aubergine, courgette, en paprika in stukjes (haal de zaadlijsten uit de paprika) en voeg deze toe. Zet het op redelijk hoog vuur anders wordt het te vochtig. Snij de champignons in plakjes en voeg ook toe. Kappertjes erbij (1 eetlepel) + knoflook + kruiden.

Zet de oven op 160 graden. Smeer de bodem van het Turks brood in met een laag gesneden tomaten uit blik. Doe hierop de groente, breek de feta met de vingers en leg deze over de groente, daarna de olijven eroverheen, daarop de geraspte kaas, brooddeksel erop en 15 minuten in de oven.

Je kunt dit brood zowel warm als koud serveren. Als afsluiter een kopje koffie of thee met een stukje baklava.

Als jullie een half uur vrije tijd hebben, hoe wordt deze besteed?

Daar hoeven we niet over na te denken; dat is in de stoel ploffen en lezen of puzzelen. Geschiedenis heeft onze voorkeur en een van de favoriete auteurs is Jan Brokken. Zie zijn laatste boek: Stedevaart.

Wat was jullie laatste film, tv programma of boek waarbij je moest huilen?

Dat huilen zouden we zo niet weten en TV kijken doen we selectief. De TV staat hier in de meterkast en wordt alleen ingepluigd als we echt iets willen zien. Wat wel indruk heeft gemaakt is het TV programma van Omroep Human/VPRO Dus ik volg van Stine Jensen. Zij onderzoekt de mens als groepsdier. Wat is de kracht en wat is de keerzijde van volgen? Ook het programma Why we hate (waarom we haten) van dezelfde omroep is bijster interessant.

Wat willen jullie nog weleens over doen?

Niets, achteraf praten of keuzes maken is altijd makkelijk. Het leven is zoals het is met plussen en minnen.

Jenni en Anneke

**Kapsalon
it Waed**

U kunt ook online een afspraak maken!
www.kapsalon-it-waed.nl

**UITDAGENDE
CONCERTREEKS 2020/21**
 MET DIVERSE PREMIÈRES
 VAN HEDENDAAGSE
 COMPOSITEN ONDER
 AUSPICIËN VAN PAKHÛS
**SOLO. LOCATIE WORDT
 NADER BEKEND GEMAAKT.**

INFORMATIE / AANMELDING:
[HTTPS://WWW.STINZE-STIENS.NL/
 AGENDA](https://www.stinze-stiens.nl/agenda)

EMAIL: [STINZE.STIENS@ICLOUD.COM](mailto:stinze.stiens@icloud.com)
 @MONUMENTSTIENS STINZE STIENS

bij de leij
 assurantiën sinds 1953

- Hypotheken
- Verzekeringen
- Leningen
- Pensioenen
- Financieringen
- Onroerend goed

Hynstewaerd 3, 9051 CV Stiens

tel: 058-2571468

@: info@bijdeleij.nl, www.bijdeleij.nl

riethandel

botanisch maaibeheer

De Vries Cornjum

Gerrit Jan de Vries - 06-54241017

Hét adres voor een rieten dak

Bredyk 10 9056 PB CORNJUM tel. 058 257 52 17 fax. 058 257 46 41
 e-mail info@devriescornjum.nl website www.devriescornjum.nl

Great Lake Music

Nieuws van Great Lake Music

Het nieuwe schoolseizoen staat weer voor de deur en hiermee beginnen ook weer onze gitaar- en zanglessen!

Zing je graag en kun je wel wat tips en trics gebruiken om je stem verder te ontwikkelen?

Op maandag- en donderdagochtend zijn er nog een paar plekken voor (prive)zangles bij Sandra.

Na de herfstvakantie gaat Sandra een zangworkshop geven van 5 lessen op de maandagavond in Jelsum. Deze lessen duren 1,5 uur en er wordt tijd besteed aan o.a het ontwikkelen van de stem, repertoire en meestem-migheid. Toegankelijk voor iedereen die zin heeft om lekker te zingen. Ivm het Covid-19 virus zijn er max 5 plekken beschikbaar. Startdatum 19 oktober 2020.

Voor meer informatie kun je een mailtje sturen naar: info@greatlakemusic.nl of bellen/appen met 06-52125444 (Sandra)

Kees geeft gitaarles op maandag in het St Vitushus in Stiens, ook hier zijn nog enkele plekken vrij. Op dinsdag zijn er gitaarlessen in Jelsum. Aanmelden kan via: info@greatlakemusic.nl of 06-20497267.

We hopen in deze gekke tijd toch op veel muziek om van te genieten!

Sandra en Kees
www.greatlakemusic.nl

P. de VRIES

INSTALLATIETECHNIKEN BV

P. de Vries Installatietechnieken is een dynamisch bedrijf en opereert al 90 jaar voornamelijk in de Noordelijke provincies, met Leeuwarden als thuisbasis. P. de Vries biedt u een team van professionele, gemotiveerde en gecertificeerde medewerkers. Ons complete aanbod en de bundeling van diverse expertises biedt u veel voordeel.

Duurzame energie • Elektra • Werktuigbouw • Beveiliging
Verlichting • Service & Onderhoud

Meer informatie? Ga dan naar
www.pdevries.nl of bel (058) 288 02 22

al 90 jaar
een begrip!

Postbus 7540, 8903 JM Leeuwarden, telefoon: (058) 288 02 22, fax: (058) 288 00 60, E-mail: info@pdevries.nl

Als 't om smaak
gaat is er maar
één nummer 1

BROLSMA, keurslager

Langebuorren 13
9051 BD Stiens
058-2571271

DE KEURSLAGER, VERSTAND VAN LEKKER VLEES

ALWEER EEN ECHTE TITAN

- * verhuur
- * verkoop
- * reparatie
- * onderhoud
- * onderdelen

www.titanjelsum.nl
info@titanjelsum.nl
Tel: 058-2572445

TITAN AANHANGWAGENS
Remkes - 1910 - 1911 - 1912 - 1913 - 1914 - 1915 - 1916 - 1917 - 1918 - 1919 - 1920 - 1921 - 1922 - 1923 - 1924 - 1925 - 1926 - 1927 - 1928 - 1929 - 1930 - 1931 - 1932 - 1933 - 1934 - 1935 - 1936 - 1937 - 1938 - 1939 - 1940 - 1941 - 1942 - 1943 - 1944 - 1945 - 1946 - 1947 - 1948 - 1949 - 1950 - 1951 - 1952 - 1953 - 1954 - 1955 - 1956 - 1957 - 1958 - 1959 - 1960 - 1961 - 1962 - 1963 - 1964 - 1965 - 1966 - 1967 - 1968 - 1969 - 1970 - 1971 - 1972 - 1973 - 1974 - 1975 - 1976 - 1977 - 1978 - 1979 - 1980 - 1981 - 1982 - 1983 - 1984 - 1985 - 1986 - 1987 - 1988 - 1989 - 1990 - 1991 - 1992 - 1993 - 1994 - 1995 - 1996 - 1997 - 1998 - 1999 - 2000 - 2001 - 2002 - 2003 - 2004 - 2005 - 2006 - 2007 - 2008 - 2009 - 2010 - 2011 - 2012 - 2013 - 2014 - 2015 - 2016 - 2017 - 2018 - 2019 - 2020 - 2021 - 2022 - 2023 - 2024 - 2025

BAKKER

Training | Therapie

Fysiotherapie en meer...

It Nut, Jelsum, Koarnjum, Britsum

Seizoen 2020-2021

It Koronafirus hat de kultuer sektor foar earst op slot set en freget in oare organisaasje as foarhinne.

Ek by It NUT moatte wy nei tinke oer hoe wy yn de takomst fierder sille. Us programma foar it nije seizoen wie fier hinne klear.

Sawol Tryater as Inez Timmer kamen mei it útstel om harren foarstelling foarút te skowen.

Tryater hat de foarstelling in jier foarútskood, de foarstelling Holocaust-Hollywood is in healjier opskood.

Wy ha it beslút nommen en freegje foarearst gjin kontribusje.

Tryater hat, yn gearwurking mei De Bining en It Nut, yn it stee fan de foarstelling fan Joop en Mads Wittermans in teaterkuier pland foar sneon 12 en snein 13 septimber troch Koarnjum en Jelsum.

It gelok fan Fryslân

O

Op **sneon 12 en snein 13 septimber 2020** mei ûnderweis ferrassende eleminten.

- Start beide dagen op middei, ynfo omtrint it start plak krije jo by de reservearring
 - * Per startgroep maksimaal 10 dielnimmers
 - * Reservearring by Tryater is needsakelik. Reservearre kaarten mei in kar foar in starttiid. www.tryater.nl
 - * De kuier duorret om en de by in oere. Mei ynstruksje foarôf en in neisit duorret it om en de by 1,5 oere.
 - * Jo kinne by de start nei it húske, ûnderweis binne der gjin húskes,
 - * yntreeprizen: € 15 (regulier), € 13,50 (Freonen), € 10 (12 o/m 18 jr)

***GJIN KOARTING FOAR LEDEN FAN IT NUT.**

Ynfo omtrint de teaterkuier:

It Gelok fan Fryslân

Koronaproof

It gelok fan Fryslân is koronaproof ûntwikkele. Tryater, It Nut en De Bining de folgje de oanwizings fan it RIVM

Sa wurket it

De audio-bestânen dy't jo nedich ha foar de kuiertocht binne te belústerjen fia in app dy't geskikt is foar sawol Iphone as Android tastellen. Ynformaasje oer wê't en hoe't de app te downloaden is krije jo fan Tryater as de reservearring fan de kaarten slagge is. Jo moatte sels soargje foar:

- een mobile telefoan dêr't jo de app downloaden kinne.
- een koptelefoan of earkes

Slagget it net om de app te downloaden, dan helpe de minsken fan Tryater en de frijwilligers jo dêr graach by de start fan de kuier. Ek binne der koptelefoanen beskikber foar it gefal jo sels gjin hawwe.

Jo rinne de tocht yndividueel, om de twa minuten start de folgen-de dielnimmer. Komme jo mei twa of mear, keapje dan kaarten foar deselde starttiid. Jo kuierje dan noch yndividueel, mar wol flak foar of neielkoar.

It gelok fan Fryslân is in fjouwerjierrich projekt fan Tryater fan teatermakers Aukje Schaafsma en Karel Hermans. Sy ûndersykje hoe't it kin dat Fryslân de lokkichste provinsje fan Nederlân is. Elk jier dûke se op in oar plak op en yn in oare foarm. Alle kearen spylje de ynwenners fan Fryslân in belangrike rol.

Dit earste diel foarmet de ôftraap fan it fjouwerjierrige projekt en is tagelyk it earste projekt fan artistyk lieder Tatiana Pratley.

Konsept Tatiana Pratley, Aukje Schaafsma, Karel Hermans.

Tekst mienskip: Sytse Jansma (gedicht) rezjy: Raymond Muller.

- **Sneon 12 en snein 13 septimber 2020**

It gelok fan Fryslân, teater kuier.

Kaarten bestelle by: www.tryater.nl

- **Sneon 13 febrewaris 2021**

De onverwoestbaren troch aktrise Anna Raadsveld. In famylje kronyk oer leed en laitsjen yn in searje monologen.

- **sneon 10 april 2021.**

Holocaust-Hollywood troch Inez Timmer en Tseard Nauta
Gearwurkingsjûn mei huiskamer theater De Wier

- **Sneon 13 novimber 2021**

Tryater : Joop en Mads Wittermans
20 jier letter: still going strong
Gearwurkingsjûn mei De Bining

Martenastate

De gevolgen van de Corona-pandemie zijn in de eerste helft van dit jaar zeer ingrijpend geweest. Nu ook in Nederland de eerste versoepelingen van overheidswege zijn afgekondigd, wordt het sociale leven weer ietsje aangenamer. Maar ook in de tweede helft van dit jaar zal er grote terughoudendheid zijn daar waar het gaat om samenkomsten van grote groepen mensen. De effecten zullen merkbaar blijven in het openbaar vervoer, de horeca, scholen, culturele instellingen en verzorgingshuizen. Het zo nodig in acht nemen van een veilige afstand tot elkaar van 1,5 meter zal voorlopig regel blijven. De toegang tot landschapspark, bos en singel van Martenastate is gelukkig onveranderd mogelijk gebleken. Het aantal bezoekers is fors gestegen, hetgeen ook te maken zal hebben met het feit dat, nu vakanties in het buitenland minder voor de hand liggen, ook het eigen land en de woonomgeving door velen wordt herontdekt.

Vrijwilligers

Met enige regelmaat steken wij de loftrompet over onze vele vrijwilligers. De groepswerkzaamheden zijn natuurlijk direct na de afkondiging van de "lockdown" gestaakt. De meeste vrijwilligers zijn op individuele basis actief gebleven, veelal gedurende meerdere dagen in de week. De natuur kan niet op slot gezet worden. Met het respecteren van de afgekondigde landelijke maatregelen, zijn in de achterliggende periode de gebruikelijke en noodzakelijke werkzaamheden verricht. Denk daarbij aan het op grote schaal maaien in park en bos, het harken en afvoeren van het fluitenkruid en de brandnetel, dit na de uitbundige groei van de verschillende stinzenplanten.

Een bijzondere activiteit is geweest de bouw in eigen beheer van een berging achter de Túnmanswente voor het opbergen van materieel en gereedschappen. Het illustreert de grote veelzijdigheid van de kennis en werkervaring van alle vrijwilligers. Zoals eerder gezegd, Martenastate is gezegend met een dergelijke grote groep vrijwilligers die hun verbondenheid wekelijks tonen.

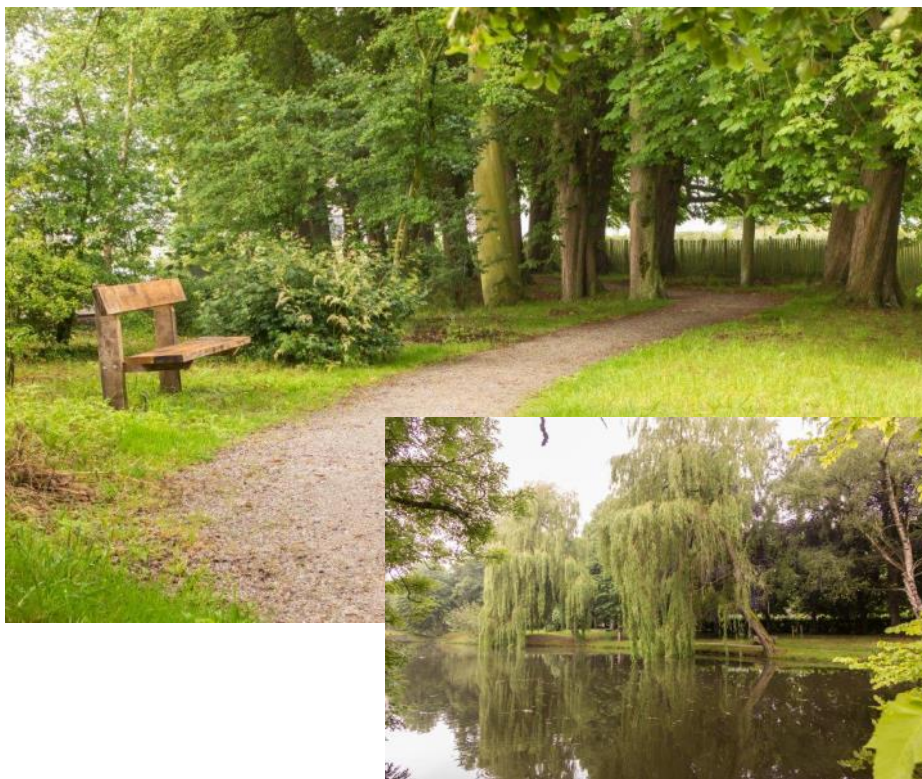

Martenastate

Voortgaande werkzaamheden in park, singel en bos

Naast de voortgaande reguliere werkzaamheden, zullen binnenkort op verschillende plekken gestart worden met het verwijderen van grote aantallen "stobben", restanten van gekapte bomen. Nu het broedseizoen voorbij is, kunnen ook deze activiteiten plaatsvinden. De regelmatige bezoeker zal inmiddels hebben vastgesteld dat op enkele plaatsen nieuwe zitbanken zijn geplaatst. Op deze wijze wordt het bezoek nog aangenamer door te genieten van de groene, prettige en rustige sfeer. In elk seizoen valt er immers veel te zien en te beleven. Op de website www.martenastate.nl staat aanvullende informatie over het verleden en het heden. Ook hier worden de artikelen weergegeven die in kranten en tijdschriften over Martenastate hebben gestaan. Publiciteit doet de belangstelling en het bezoek toenemen. Als stichting hebben we immers ook de maatschappelijke doelstelling om het bezit open te stellen voor wandelaars en overige belangstellenden.

Kom eens naar Primera!

Voor al uw cadeaukaarten, wenskaarten, tijdschriften en cadeaus, bent u van harte welkom bij ons in Stiens en Dokkum.

Primera Dokkum
Waagstraat 15
9101 LC Dokkum
Tel. 0519 221 610

Primera Stiens
Lijpstrjitte 2E
9051 AS Stiens
Tel. 058 257 5526

Henk de Jong

Glasplaats- & stukadoorsbedrijf

Populierstrjitte 2, 9051 RC Stiens
Tel.: 058 - 257 35 29 Fax: 058 - 257 09 25
Mobiel: 06 - 16 36 61 37

DE VAKMENSEN DICHTBIJ, EEN VERTROUWD GEVOEL!

VELLEMA
INSTALLATIETECHNIEK
Passie voor mens en techniek!

Grienedyk 48, Hallum
Tel.: 0518 - 43 22 99
www.vellema.nl

WIJ ZIJN
**GEMAAKT
OM TE
MAKEN.**

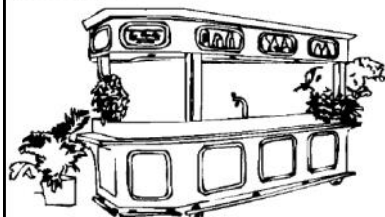
Bij Praxis helpen
we je altijd verder
met workshops
online stappenplannen
2 uur gratis aanhang-
het juiste aanbod voor elke klant

Praxis Stiens: ma t/m vrij 9-20^u, zat 9-17^u

Praxis Stiens
Sierob 3

VOOR DE
MAKERS **praxis**

Voor bruiloften, bedrijfsfeesten, partijen:

Catering en Barverhuur
De Tuolle
Cornjum

bel voor meer informatie 058 - 257 15 36

PEDICURE

In mijn praktijk of ambulant.
Behandeling op afspraak.

Janna Prosé

Aldlânsdyk 3, 9056 LK Koarnjum

06-22563553

jannaprose@planet.nl

Loodgieters & Installatiebedrijf

BOONSTRA

Stiens *Totaal Installateur*

Tel. 058-2574689

rijnja

**PRINTEN
DIGITALISEREN
ARCHIVEREN**

www.rijnja.nl

Kwetsbare natuur

Vleermuis

Door één van de vrijwilligers van Martenastate werd ik er op geattendeerd dat er een vleermuis in een boom zat in het park. Vleermuizen zie je overdag niet want ze verstoppen zich in holtes in bomen e.d. 's Avonds komen ze tevoorschijn en gaan ze op jacht naar insecten die ze al vliegend buit maken, net als zwaluwen. Hij zag er niet zo fris uit en na een paar dagen zat hij nog steeds op dezelfde plek dus conclusie, hij leefde niet meer.

Ransuil

Het voorval met de vleermuis deed mij denken aan andere gevallen van kwetsbare natuur van de afgelopen tijd. In juni zag ik een ransuil die met een vleugel vast zat in het prikkeldraad bij Deke-mastate. Toen ik hem vastpakte sribbelde hij hevig tegen, maar later werd hij rustig en kon ik hem voorzichtig losmaken. Hij verdween in de walkant en een paar uur later zag ik hem daar ook niet meer, dus hopelijk heeft hij het voorval overleefd.

Eendenkuikens

Er waren dit voorjaar maar weinig jonge eenden in het park in Koarnjum. Een witte eend had eind juni acht jongen, waarvan één witte. Driftig schoten ze heen en weer om insecten te pikken in de sloot achter het park. Twee weken later waren er nog maar drie over. De andere vijf waren slachtoffer van predatoren.

Knobbelzwanen en nijlganzen

Ook forse en agressieve vogels als knobbelzwanen en nijlganzen die hun mannetje staan, ontkomen niet aan predatoren. Een paartje zwanen in Jelsum had vijf jongen. Deze grootste vogel van Nederland, had er een paar weken later nog maar twee. En bij ook een paartje nijlganzen die broedden bij Martenastate bleven van de zeven kuikens na een paar weken maar drie over.

Het is in de natuur een kwestie van eten en gegeten worden. Gevoelsmatig vinden we het over het algemeen bij de ene soort erger dan bij de andere. Bij voorbeeld bij de schattige eendenkuikens erger dan bij de muizen in het land die gegeten worden door reigers. Na het maaien zag ik in het weiland achter het park zeventien reigers de ene na de andere muis opeten. Er wordt in de media veel geschreven over de zorgelijke toestand van weidevogels. Wat mij betreft moet de mens ingrijpen als er soorten dreigen uit te sterven door een overvloed aan predatoren. Het blijft echter lastig "rovers" op heterdaad te betrappen...

Sjoerd Hogerhuis

Cambridge
Weight Plan™

Vanaf januari 2020
zijn we...

1op1dieet.nl

The 1:1 Diet met
Marieke van der Meer

Pyter Jurjensstrjitte 10
9051 BS Stiens

Emmakade 59
8921 AG Leeuwarden

+32 (0)6 54 202 317
info@mariekevdmeeer.nl

THE 1:1 DIET
by Cambridge Weight Plan™

HEIN
APK

APK VOOR ALLE MERKEN
PARTICULIER EN GARAGEHOUDERS
ONDERHOUD EN REPARATIE
BANDENSERVICE

AL MEER DAN 40 JAAR
VAKMANSCHAP VOOR
REPARATIE EN APK

MR. P.J. TROELSTRAWEG 185
8919 AB LEEUWARDEN
06 46 46 98 28
HEINAPK@ZIGGO.NL

ZORG VOOR ELKAAR...

Zeg het met bloemen.

Wij zijn open. Bestel ook gemakkelijk via WhatsApp: 06 16545201 ☺ of webshop.

bloembinderijblom.nl

PRAKTIJK
4Health

Carla van der Veen-Holzman
magnetiseur & shiatsu-therapeut

info@4health.nl | 06 - 295 00 955
Boarnsylsterwei 3, Jelsum | www.4health.nl

Tentoonstelling 'Fryske skatten yn it grien'

Tentoonstelling 'Fryske skatten yn it grien'- stinzenflora en states in Fryslân - in Tresoar geopend.

Ieder voorjaar is het een prachtig gezicht: de tuinen en parken van Friese states staan bomvol bloeiende stinzenplanten. Een ware kleurenexplosie die de eens zo luisterrijke states doet opbloeien. De relatie tussen stinzenflora en states is op zijn zachtst gezegd bijzonder te noemen. Hoe is deze relatie tot stand gekomen, en wat is er zo uniek aan? Tijdens de tentoonstelling **'Fryske skatten yn it grien'** (Friese schatten in het groen), die vanaf 14 juli bij **Tresoar, Boterhoek 1 te Leeuwarden**, te zien is, kom je alles te weten over deze twee uitzonderlijke Friese fenomenen: stinzenflora en states.

Friese states transformeerden door de eeuwen heen van verdedigbare torenstinzen tot weelderige states met bijbehorende luthoven. De states waren eigendom van Friese adellijke families die hun belangstelling voor wetenschap en cultuur kenbaar maakten door de architectuur van hun huis, de inrichting van het huis en het ontwerp van de tuin of het park. In de 19e eeuw zorgde onder andere versnippering van het bezit door nieuwe wetgeving en hoge onderhoudskosten ervoor dat de meeste states in de 19e eeuw werden afgebroken.

Onlosmakelijk verbonden met de states is de stinzenflora. Dit zijn bol-, knol- of wortelstokgewassen die sinds de 20e eeuw vernoemd worden naar de plek waar ze aangetroffen werden: de Schierstins in Veenwouden. De circa twintig soorten die in Friesland tot stinzenplant gerekend worden, maakten vaak een lange reis voordat zij zich in de bewerkelijke kleigrond van de adellijke tuinen konden vestigen. Stinzenflora gedijt het beste bij een specifiek milieu, waardoor de verspreiding van planten beperkt bleef tot de state- en stinzenenterreinen. Zelfs op de plaatsen waar ooit een state heeft bestaan, laten de planten zich ieder voorjaar weer zien.

Maar waar komt de stinzenflora vandaan? En waar kwam het idee vandaan om in Friesland luthoven te bouwen? Welke soorten stinzenplanten zijn er? Een bezoek aan de tentoonstelling geeft antwoord op deze en andere vragen. De tentoonstelling is van 2020 tot 2024 te bekijken in Tresoar en is tot stand gekomen vanuit een samenwerking tussen **It Fryske Gea, Stichting Martenastate en Tresoar**. De inhoud kwam mede tot stand met behulp van de redactie van het boek 'Stinzenplanten in Fryslân' (2020).

'Fryske skatten yn it grien' vormt mede de basis voor een serie lezingen en deeltentoonstellingen rondom het thema states en stinzenflora.

Voor een bezoek aan de tentoonstelling hoef je geen toegangskaart te reserveren. In verband met de coronamaatregelen graag wel even melden bij de balie dat je de tentoonstelling komt bekijken.

De tentoonstelling is gratis te bekijken tijdens de openingstijden van Tresoar, dé bewaarplaats van de geschiedenis van Fryslân. Zie hiervoor www.tresoar.nl.

TRESOAR

meer zien

www.tresoar.nl

openingstijden en meer informatie op www.tresoar.nl

Het avondmaalsstel

Bij de schenking van een tinnen avondmaalsstel: herinneringen aan 'it lokaeltsje'

In april kreeg Dekema State een tinnen avondmaalsstel aangeboden. De beker en het bord waren in 1901 een geschenk van slotheer Gerardus van Wageningen aan het evangelisatiegebouw aan de Finsterbuorren in Jelsum. Onlangs kwam het weer boven water in de nalatenschap van de ouders van vrijwilligster Tilja Jansma. Hieronder vertelt zij het verhaal van het avondmaalsstel en van het 'lokaeltsje'. Het verscheen eerder in de Nieuwsbrief van de Vereniging van Vrienden en en Vriendinnen van Dekema State. Voor deze Flapút is haar verhaal is aangevuld met herinneringen van Sjoeke van Wessel- van der Giesen uit Stiens. Haar vader en schoonvader preekten regelmatig in het lokaeltsje.

In maart is mijn vader overleden. Hij ligt begraven op het kerkhof in Jelsum.

Voor zijn overlijden hadden mijn vader en ik het over het 'Lokaeltsje' aan de Finsterbuorren, een streekje huizen vlak ten zuiden van Dekema State. Daar gingen wij altijd naar 'de kerk'. Hij vertelde me dat, toen het gebouwtje rond 1974 gesloten werd, er een aantal zaken waren, waaronder de schaal en de beker van tin die gebruikt werden voor het avondmaal, waar op geboden kon worden. Het tinnen avondmaalsstel werd gebruikt tijdens de avondmaaldiensten. Hieraan heb ik geen herinneringen omdat wij als kinderen niet mee mochten naar het avondmaal. Ik weet nog dat het in de kast stond in de consistorie, het kamertje achter het lokaeltsje.

Mijn ouders hebben geboden op het tinnen stel en hebben het toen in hun bezit gekregen. Het was een geschenk van Gerardus van Wageningen, destijds slotheer van Dekema. In de schaal staat gegraveerd: "Geschenk aan Evangelisatie Vereeniging te Jelsum van Wijlen Mr. G. van Wageningen. Gest. 16 april 1901. In memoriam". In de bodem van de kan staat ook iets gegraveerd, maar dat is niet meer leesbaar.

Gerardus van Wageningen (1828-1901) die het avondmaalsstel schonk na zijn overlijden.

Het tinnen stel heeft altijd een prominente plek gehad in de huiskamer van mijn ouders, op de boekenkast. Nu mijn vader overleden is en mijn moeder aangegeven heeft dat zij verder niets meer hoeft, kwam het avondmaalsstel weer door mijn handen en heeft het mijn aandacht gekregen. Ik ben vrijwilliger en fotograaf geweest bij Dekema State en ik vond dat het 120 jaar oude tinnen avondmaalsstel weer terug moest naar waar het vandaan gekomen is. Dit heb ik overlegd met mijn broer en wij waren het eens: het stel hoort in Jelsum te blijven, op Dekema State. Wij vinden het fijn om het aan Dekema State te schenken. Dit gaan we doen op een nog nader te bepalen moment.

Het tinnen avondmaalsstel

Wij - vader, moeder, ik en mijn broertje Sytze, woonden halverwege de jaren zestig van de vorige eeuw aan de Tsjessingawei. Elke zondag gingen we naar het 'lokaeltsje' om een dienst bij te wonen. Ik kan me herinneren dat ik dat helemaal niet leuk vond. Er was rond 1965 een predikant, dominee Hannema, die ons als kleuters niet echt bij de les kon houden, ik snapte niets van wat hij vertelde. Het enige wat ik leuk vond was rondkijken en luisteren naar het harmonium en het zingen. Ik weet nog dat mijn maag altijd rammelde en dat we dan een pepermuntje kregen van onze moeder.

Nadat de dienst was afgelopen, moesten we naar zondagsschool, in een kamertje achter het lokaeltsje.

Daar zaten we 's winters als het koud was. Dan zaten er soms twee kinderen op één stoel... De zondagsschool was veel leuker dan de kerkdienst. Er waren meer kinderen en het was, naast zingen en een verhaal, creatief.

Toen ik een jaar of veertien was, werd ik zondagschoolleidster. Dit heb ik een jaar of wat gedaan. Ik kan me goed herinneren dat wij mooie wandplaten hebben gemaakt met de kinderen, die met kerst in het lokaeltsje werden opgehangen.

De kerst was altijd iets om naar uit te zien, veel mensen keken daar naar uit; de grote kerstboom, de echte kaarsjes in de boom, de warme kachel, het zingen en de muziek. Ik speelde zelf inmiddels ook orgel en blokfluit, het was echt een intiem feest.

Mijn vader was ouderling. Dat hij vooraan zat, naast de preekstoel, vond ik heel interessant. Ik was trots op mijn vader. En later op mijn moeder, die na mijn vader ook ouderling (of diaken) werd. Er was een bestuur, voor zover ik mij herinner. Ook daar zullen mijn ouders vast hun werkzaamheden voor hebben verricht. Tijdens de periode dat mijn moeder taken verrichtte als ouderling of diaken, kwam er een einde aan het bestaan van het lokaeltsje. Ik was toen al getrouwd en dus de deur uit.

Jarenlang hebben we een bank uit het lokaeltsje in de tuin gehad, waarop wij buiten zaten te eten. Dit was meer een nostalgisch idee, dan dat de bank lekker zat; die banken zaten vreselijk rechtop en je kon je draai er niet op vinden. Ik heb altijd gedacht dat die banken bedoeld waren om je bij de les te houden. In het midden van twee rijen banken stonden houten klapstoelen, die veel lekkerder zaten. Toch moesten wij altijd op de banken zitten.

Het harmonium, boven op de balustrade in het lokaeltsje, was voor mij ook belangrijk. Toen ik een jaar of acht was (rond 1968), ging ik naar orgellessen. Wij hadden thuis een elektronisch orgel. Ik had muzikale aanleg en mij werd gevraagd om de dienst op het harmonium te begeleiden, als de vaste organist er niet was.

Het gebouwtje rond 1950

Ik was toen dertien jaar en had daar wat moeite mee. Ik was wat boos omdat ik min of meer werd gedwongen. Ik kreeg per dienst vijf gulden, voor een dertienjarige was dat toch best veel geld. Dat ik zelf moest trappen vond ik niet heel fijn; ik was thuis en op de les een elektronisch orgel gewend en voelde me daarmee veel meer vertrouwd. Met kerst kreeg ik als zondagschoolleidster dan ook mijn zin; het elektronisch orgel ging in de paardentrailer van de familie Woudstra naar het lokaeltsje en de zang werd begeleid door het moderne orgel tijdens de kerstdienst. In het krukje bij het oude harmonium zat wat oude bladmuziek. Ik heb er wat van meegenomen en ik heb het nog steeds. Een heel oud exemplaar van het *Ere Zij God*. Het valt van ouderdom bijna uit elkaar, ik denk dat het inmiddels ouder dan honderd jaar is.

Na Hannema kwamen er andere predikanten en de diensten werden toegankelijker en beter te begrijpen. Eens in de zoveel tijd gingen wij naar de 'grote kerk' in Jelsum. Dat was bijzonder omdat er zoveel te bekijken was. Dát orgel heb ik later (na de restauratie) ook nog een tijd bespeeld. Ik had toen les van Gerrit Stulp. Hij gaf les in de Salvatorkerk in Leeuwarden en ik moest oefenen op een echt kerkorgel. De vaste organist Huizenga was daar niet heel blij mee, weet ik nog. Er werd echter beslist dat ik het orgel mocht bespelen. Mijn herinneringen daaraan zijn heel bijzonder.

Er was een kleine kosterwoning naast het lokaeltsje. Ik herinner me de koster, die voor iedereen de deur openhield en weer sloot als hij of zij binnen was. Ik kwam bij het (één na?) laatste kostersechtpaar wel over de vloer. Deze mensen zijn in 1978 geëmigreed, volgens mij naar Polen. Ik was toen achttien, had net mijn rijbewijs en zou hun auto, een Citroën Diane met een open dakje, van hen overnemen. Helaas reden ze hem total-loss, voordat ik hem over kon nemen. Mijn toenmalige vriend en ik hadden graag in het huisje aan Finsterbuorren willen wonen en de kosterstaken op ons willen nemen. Omdat er destijds al sprake was van opheffing, is dat niet doorgaan.

Nadat ik de deur uit was (het jaar weet ik niet precies meer), is de Evangelisatie Vereeniging opgeheven. Het lokaeltsje werd verkocht. De waardevolle spullen, waaronder het tinnen avondmaalstel, werden bij opbod verkocht en zo kwam het dus in het bezit van mijn ouders.

Tilja Jansma

Het lokaeltsje

Het 'lokaeltsje' is gesticht door de in 1899 opgerichte rechtzinnige 'Evangelisatievereniging in en ten bate der Nederlandsche Hervormde Kerk te Jelsum'. Een van de bestuursleden was Jan Hendrik Jetse van Wageningen, de zoon van Gerardus van Wageningen. Hij stelde een stukje land aan de Finsterbuorren beschikbaar waar het lokaeltsje in 1901 werd gebouwd. Naast de door Tilja Jansma genoemde dominee Hannema werden er ook regelmatig diensten geleid door zgn. preekheren. Dat waren mannen met 'singuliere gaven', bijzondere, - vooral verbale - begaafdheden, waardoor ze zonder theologische opleiding konden worden toegelaten tot het domineesambt. De vader en schoonvader van Sjoeke van Wessel-van der Giesen uit Stiens waren zulke preekheren. Ze woonden destijds in Leeuwarden. Sjoeke van Wessel vertelt: "Mijn vader zat gewoon op een kantoor en Van Wessel was hoofd van de Maria Louiseschool. Mijn vader was wat lichter getint dan mijn schoonvader, maar beide waren goed Hervormd. Zo hadden wij thuis de VPRO gids en bij de Van Wessels hadden ze de NCRV gids. Mijn vader heeft in de jaren 60 en 70 van de vorige eeuw regelmatig in het lokaeltsje gepreekt en toen mijn schoonvader in de 70-tiger jaren met pensioen ging heeft hij er voor de sluiting in 1975 nog een paar keer kunnen preken."

De 'preekheren' Van Wessel (links) en Van der Giesen

Sjoeke herinnert zich dat ze thuis geen auto hadden. Haar vader reed op zijn solexje de hele provincie door: van Peassens-Moddergat tot aan Gorredijk en van Jelsum naar Oosterlittens. Door weer en wind. Zonder noemenswaardige regenkleding. Ik kan hem nog uittekenen met een sigaar of sigaret op zijn brommertje richting 'kerk'. Vaak gebruikte hij een preek meerdere keren.

Gelukkig tekende hij op de uitgeschreven preek aan waar hij was geweest. Op de brommer bedacht hij hoe hij zijn preek aan zou passen aan het dorp. In Jelsum gaf niet veel problemen. Daar was men niet zo behoudend. Mijn schoonvader was daar en tegen een echte schoolmeester, hij bereidde zich uitermate goed voor. Van beide heren stuur ik een foto mee van die periode. Zo zagen ze er toen uit.”

In 1975 werd er voor het laatst gepreekt. Het gebouwtje werd verkocht aan het installatiebedrijf van Rinke Mous. Ook heeft het een poosje dienst gedaan als dependance van de lagere school, vanwege gevaar van mogelijk neerstortende straaljagers van de nabij gelegen vliegbasis. In 1990 werd het gekocht door Marten Reen die het verbouwde, deels tot woning en deels tot werkplaats van zijn interieurbouw- en kleinonderhoudsbedrijf. Het portaal en de hoge afgeronde ramen herinneren nog aan de de vroegere functie van het gebouwtje. De consistorie ('het kamertje achter het lokaelste') bestaat nog steeds.

Het lokaeltsje aan Finsterbuorren vandaag

Tom Sandijck

Junior Energiecoach

Op 3 oktober gaan we in de gemeente Leeuwarden weer van start met Junior Energiecoach. Een leuk en leerzaam spel waaraan 50 gezinnen mee kunnen doen om zo op een leuke manier energie en geld te besparen.

50 gezinnen uit de gemeente Leeuwarden gezocht voor spelen Junior Energiecoach

Hoe bespaar je thuis zo leuk en makkelijk mogelijk energie? Leer het met Junior Energiecoach, een leuk en leerzaam spel voor gezinnen om thuis energie te besparen. In de gemeente Leeuwarden kunnen 50 gezinnen gratis meedoen. Doel van het spel is op een leuke en leerzame manier werken aan een schoner milieu en een vollere portemonnee.

Krijg meer inzicht over hoe je thuis gemakkelijk energie kan besparen

Het spel start op 3 oktober en duurt 5 weken. Elke week staat in het teken van een andere opdracht. Het is een project voor en door het hele gezin, waarbij Junior Energiecoach gelooft in het kind als motor voor energiebesparing. Kinderen (ongeveer 7-12 jaar) en ouders spelen met Junior Energiecoach on- en offline een spel met leuke, leerzame opdrachten, puzzels, experimenten en winacties. Kennis en bewustwording over energie nemen toe. Het motto is: met energie kun je lachen!

Lampenjacht en stekkerexpeditie

In het spel komen wekelijks speciale Junior Energiecoach-filmpjes van het bekende Varkentje Rund online. Deze gaan vergezeld van leuke en geheime opdrachten, interessante weetjes en spellen. Wie durft mee op lampen-jacht of stekkerexpeditie!? Kinderen worden echte Junior Energiecoaches. Met varkentje Rund, het van tv bekende en populaire boeg-beeld van Junior Energiecoach. Ook leuk en leerzaam voor ouders natuurlijk.

Gratis meedoen

In de gemeente Leeuwarden kunnen 50 gezinnen gratis meedoen. Aanmelden of op zoek naar meer informatie? Kijk op www.juniorenergiecoach.nl. Inschrijven kan tot en met 27 september. Voor een schoner milieu en vollere portemonnee; ik doe mee!

Meer weten? Kijk op www.juniorenergiecoach.nl.

Gerard Nielsen Hoefsmid

Haskedijk 10
9057 LB Jelsum

tel. 058 - 2571381

FOAR AL JO LYTSE PUTSJES YN, OM EN OAN IT **HÛS**

PUTSJESBEDRIJW WYBREN

Wybren van der Veen

Lange Hage 5
9055 NA Britsum
Tel.: 058 - 257 23 93
Mobiel: 06 - 44 02 02 84
E-mail: putsjesbedriuwwybren@gmail.com

WYBREN MAKKET IT ÔF

Theo de Vries

bouw advies projectbegeleiding

Vierhuisterweg 4
8919 AJ Leeuwarden
06 - 51 42 46 88
b.g.g. (058) 266 69 65
Fax (058) 266 57 79
E-mail: theo_devries@planet.nl

Wij zijn blij
met onze
adverteerders!

Kunnen zij ook blij
zijn met ons?

BEHANG | GORDIJNEN
VLOEREN | RAAMDECORATIE
BUITENZONWERING

Bredijk 27
9051 HZ Stiens
Telefoon (058) 257 11 07
E-mail kars@colorsathome.nl

Mirjam van Heumen
Schoonheidsspecialiste

Hynstewaed 7a
9051 CV Stiens
Martenawei 69
9056 PJ Koarnjum

06 29 45 29 12 / 058 843 10 37
mirjamvanheumen@gmail.com

MOAI
SCHOONHEIDSSALON

Wichtige tillefoannûmers

Alarmnummer hulpdiensten: 112

Huisartsen

Dhr. Heuberger / mw. Oosterbaan /
mw. Landmeter / mw. Butselaar: 058-257 1969
Mw. Kalsbeek / mw. Kroon: 058-257 1254
Mw. Koetsier / Mw. Coenegracht: 058-257 3572

Avond-, nacht- en weekenddienst huisartsen

Let op! *Bij levensbedreigende situaties belt u direct 112*

Dokterswacht Friesland (www.dokterswacht.nl): 0900-112 7112
Apotheek Stiens, Griene Leane 5-A, Stiens: 058-257 2131

Dorpenteam Noord

Na 1 januari 2018 heet Gebiedsteam Leeuwarderadeel voortaan Dorpenteam Noord. Het team blijft vanuit De Skalm in Stiens werken. U kunt daar iedere werkdag van 9.00 – 12.30 uur terecht. U kunt ook bellen. We zijn dagelijks bereikbaar via 058-585 3790. Voor meer informatie over de dorpenteams kunt u kijken op www.lwdvoorelkaar.nl

Zorgaanbieders

Buurtzorg Stiens (stiens.buurtzorg.net): 06-5177 9732
St. Palet (www.paletgroep.nl): 0900-321 3213
Het Friese Land (www.thfl.nl): 0900-8864 of 058-257 6306
Interzorg Groep Ferwert (www.interzorggroep.nl): 088-518 0200

Begraffenisferiening Eare en Plicht Jelsum-Koarnjum

Boade mw. W. Hoekstra: 06-2011 9960 of 058-257 4388
Helpboade dhr. Joh. van der Galiën: 058-266 7722

Kerkelijke gemeente

<https://britsum-koarnjum-jelsum.protestantsekerk.net/>
Ds. M. Hulzebos, hulzebos.7@kpnmail.nl
Wijtse Kemker, voorzitter kerkenraad 058-257 2684
Fokje Swierstra, scriba.bkj@hotmail.com 06-273 223 39

Wijkagent

Cees Hoekstra 0900-8844
cees.hoekstra@politie.nl

Ynformaasje foar ús ynwenners

Gemeentehuis Leeuwarden, Oldehoofsterkerkhof 2,
Postbus 21000, 8900 JA, Leeuwarden, tel. 14 058.

Het gemeentehuis is geopend van maandag tot en met vrijdag van
8.30 tot 17.00 uur. Donderdag van 8.30 tot 19.30 uur.
Wilt u direct geholpen worden? Maak dan vooraf een afspraak
via www.leeuwarden.nl.

Vliegbasis Leeuwarden

Vragen/klachten: luchtmacht.nl/geluidshinder
of invullen van het online klachtenformulier

Vliegbevegingen: luchtmacht.nl/vliegbevegingen
of NOS teletekst pagina 766.

058-234 6700

0800-022 6033

Zwembad It Gryn

Iteane 1, Stiens (www.bvsport.nl):

058-257 2400

Milieustraat (inclusief depot klein chemisch afval)

Seerob 23, Stiens

(online zoekterm 'Milieustraat Stiens')

0900-210 0215

Al het afval dat niet in de sortibak of biobak mag/past

kunt u naar de milieustraat brengen op

maandag t/m vrijdag: 13-16.30 uur en op

zaterdag: 9-13 uur.

Ophalen grof vuil en/of ophalen grof tuinafval

Aanmelden via www.omrin.nl of tel.

0900-210 0215

Afvalkalender

- Grijze container (Sortibak): op vrijdag 11, 25 september
- Groene container (Biobak): op vrijdag 4, 18 september
- Biobak extra data: op donderdag 10, 24 september
- Papiercontainer: op dinsdag na 17.30 uur op 1, 29 september

Ferskiningsdata 2020

Nû.	Moanne	Kopij uterlik	Ferskining
401	Febrewaris	13-01-20	24-01-20 Sellemoanne
402	Maart	10-02-20	21-02-20 Foarjiersmoanne
403	April	16-03-20	27-03-20 Gersmoanne
404	Maaie	13-04-20	24-04-20 Blommemoanne
405	Juny	18-05-20	29-05-20 Simmermoanne
406	July/Aug.	15-06-20	26-06-20 Hea/Rispmoanne
407	Septimber	17-08-20	28-08-20 Hjerstmoanne
408	Oktober	14-09-20	25-09-20 Wynmoanne
409	Novimber	12-10-20	23-10-20 Slachtmoanne
410	Desimber	09-11-20	20-11-20 Wintermoanne
411	Jannewaris	07-12-20	18-12-20 Foarmmoanne

U zoekt een woning ?

Bent u op zoek naar een geschikte woning in Jelsum, Koarnjum of elders in Friesland? Dan is WoonFriesland het aangewezen adres. Inschrijven bij WoonFriesland gaat via onze internetsite

www.woonfriesland.nl

Heeft u thuis geen internet aansluiting?

U kunt ook bij de bibliotheek in Stiens uzelf inschrijven en het aanbod op internet bekijken.

Inschrijven eenvoudig in mijnwoonfriesland.nl.

De gegevens die u nodig hebt bij uw inschrijving zijn:
uw persoonsgegevens, e-mailadres en uw inkomensgegevens.

Wilt u meer informatie, dan kunt u contact opnemen met het KlantServiceCenter **088 995 22 22**.

We helpen u graag!

Tsjerketsjinsten

**Protestantse
Kerk**

Protestantse Gemeente te Britsum-Koarnjum-Jelsum

Hieronder de kerkdiensten voor de maand september.
Het kan zijn dat er wijzigingen zijn.
Op de website is de meest recente informatie te vinden:
<https://britsum-koarnjum-jelsum.protestantsekerk.net/>

De diensten (behalve 20 sept.) zijn ook via de website van de
prot.gemeente te beluisteren. Er is een link (Kerkdiensten →
Kerkdienst gemist) te vinden naar deze uitzendingen.

Dei/Tiid	Foargonger	Doarp/Bysûnderheden
<u>6 sept.</u> 09.30 ^u	Dhr. R. Colijn	De Hoekstien Britsum.
<u>13 sept.</u> 09.30 ^u	Ds. M. Hulzebos / Kees Posthumus :	De Hoekstien Britsum / Met zijn voorstelling "Dwars door de bijbel".
<u>20 sept.</u> 09.30 ^u	Open luchtdienst, Ds. M. Hulzebos	Sportvelden Britsum / Gez. dienst met Doops- ge- zinde gemeente Stiens.
<u>27 sept.</u> 09.30 ^u	Dhr. H. Dijkstra	De Hoekstien Britsum /
19.00 ^u	Liturgiecommissie	Vesper

Redaksje

40ste jiergong nr. 407

oplage 500 eksimplaren

Corrie v.d. Meer, H. de Jongstrj.16, Jelsum
Beitske Homsma, Martenawei 1, Koarnjum
Ellis Comello, H. de Jongstrj.13, Jelsum

tel.: 0640996841
tel.: 0612743436
tel.: 0628787176

Kontaktpersoan advertinsjes en ponghâldster:

Greetje Heeres, g.heeres112@upcmail.nl

tel.: 2572600

Drukker: Rijnja Repro BV Leeuwarden

Finansjele bydragen, abonnemintsjild en oare betellingen kinne stoart wurde op banknûmer **NL98 INGB 0004 3489 00**
fan: Redaksje De Flapút, doarpskrante Jelsum/Koarnjum.

Minsken dy't bûten Jelsum en Koarnjum wenje en de De Flapút tastjoerd ha wolle, kinne har as abonnee opjaan by de redaksje. In abonnemint kostet € 11,-- de 11 nûmers + portokosten (of fergees fia e-mail).

Ynwenners fan Jelsum en Koarnjum en leden fan de by De Flapút oansluten ferienings kinne fergees lytse advertinsjes pleatse. Dizze advertinsjes moatte de partikuliere ferkeap fan net al te djoere dingen, betankjes, lokwinsken ensfh. oanbelangje en net al te grut wêze. Oare advertinsjes kinne tsjin fergoeding pleatst wurde.

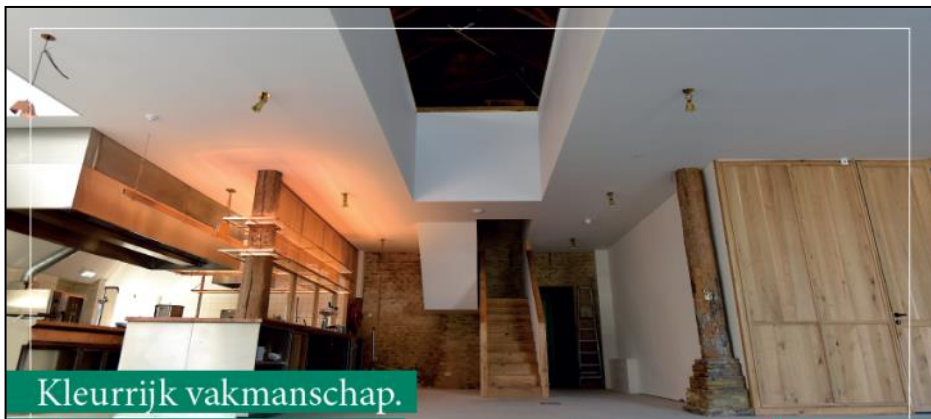
De redaksje fan de doarpskrante hâldt it rjocht om ynstjoerd materiaal yn te koartsjen, oan te passen of net te pleatsen. Anonime bydragen sille net pleatst wurde.

De redactie van de dorpskrant behoudt zich het recht voor ingezonden materiaal in te korten, aan te passen dan wel niet te plaatsen. Anonieme bijdragen zullen niet worden geplaatst.

De folgjende Flapút ferskynt om-ende-by: 25-09-2020
De kopij foar de folgjende Flapút kin uterlik: 14-09-2020
ynlevere wurde by ien fan'e redaksjeleden of fia e-mail:

doarpskranteflaput@hotmail.com

**Kleurrijk vakmanschap.
Voor binnen en buiten.**

Voor al uw schilderwerk, houtreparatie, wandbekleding en beglazing is Klugkist & de Vries uw partner.

Vraag een vrijblijvende prijsopgave aan.
We komen graag bij u langs.

Klugkist & de Vries

Ceresweg 4
Leeuwarden
T (058) 216 1980
www.klugkistdevries.nl

Schilders

06-51607248 **AGEMA RIOOLTECHNIEK: • ONTSTOPPEN • ONDERHOUD • AANLEG • ADVISERING**

Maatwerk voor een prettige prijs!

Agema
RIOOLTECHNIEK

Agema Riolotechniek, Boarnsylsterweg 13a
9057 RD JELSUM
Telefoon (058) 257 55 11, Mobiel 06-51607248
E-mail info@agemariooltechniek.nl
www.agemariooltechniek.nl

AGEMA
vlaggenmasten
VERKOOP EN VERHUUR
van polyester vlaggen masten

*Tevens levering
van vlaggen
en wimpels*

**Boarnsylsterwei 13a, 9057 RD Jelsum
(058) 257 55 11 of 06 51 60 72 48**

**5 JAAR
garantie**

Doarpshûs *De Bining*

De Bining, it brûzjende sintrum
fan de sosjale mienskip en it ferieningslibben
yn en rûn Koarnjum

In pân op in treflike lokaasje
mei multyfunksjonele sealen, in bar en in keuken

Yn De Bining binne jo te plak foar
in gearkomst, feestjûn, resepsje, lêzing,
presentaasje of kursus

By ynteresse kinne jo skilje mei
Baukje vd Burg 058-257 4282 of
maile nei baukje62@hotmail.com

Webside: www.debining.nl
Lokaasje: Wylde Tulpstrjitte 2
9056 PW Koarnjum
058- 257 1690